

N:o 122.

Af herr **G. M. Sandin m. fl.**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t*
angående förbud mot utsättande i köpehandling om fast
egendom af mindre köpeskillning än den betingade.

Vid köp af jordbruksfastighet tillgår numera icke sällan så, att därför betingade köpeskillning fördelas dels på fastigheten, dels på därtill hörande skog eller i köpet ingående lös egendom af ena eller andra slaget. Då uppgörelse om sådan egendomshandel träffas, bestämmes t. ex., att af köpesumman 18,500 kronor 6,000 kronor skola anses utgöra likvid för själfva fastigheten och resten 12,500 kronor för å densamma befintlig skog. I följd häraf stipuleras i köpehandlingen köpesumman vara endast 6,000 kronor, och på så sätt undgår köparen eller denne och säljaren, då fångeshandlingen företes för erhållande af lagfart, att utgöra stämpelavgift för mer än detta belopp, under det att den rätteligen bort erläggas för hela den i verkligheten aftalade summan 18,500 kronor. I detta fall förlorar således statsverket ett belopp af 75 eller 150 kronor, beroende på om köparen är ett bolag eller ej. Men afsikten med ett sådant förfarande är tydligen icke blott att i större eller mindre mån undandraga sig stämpelavgiften, utan äfven att vilseleda taxeringsmyndigheterna för erhållande af ett lägre taxeringsvärde å fastigheten, hvarmed ju följer mindre skatt till såväl stat som kommun. Som bekant, skall nämligen vid taxering af fast egendom bland annat tjäna till ledning för bestämmande däraf den för sådan under loppet af nästföregående fem år för-

såld egendom senast betingade köpeskilling, såvida ej i bevillningsförordningen särskildt nämnda eller andra omständigheter inverkat därpå.

Det är här icke fråga om några enstaka fall, utan ett ganska allmänt bruk. I synnerhet hafva bolag och sådana personer, som drifva egendomshandel som affär, slagit in på denna väg, den verkliga köpesummans förminskande i köpehandlingen. Den uppfattningen har emellertid hittills varit förhärskande, att berörda sätt att gå till väga vore olagligt. Och denna åsikt har utan tvifvel föranledt, att större antalet köpare dragit sig för att använda detta »knep».

Detta förhållande kommer dock sannolikt att undgå förändring, sedan Kungl. Maj:t i ett under förra året gifvet utslag förklarar, att ett dylikt förfarande icke vore underkastadt ansvar. Det sakförhållande, hvarpå detta utslag är grundadt, var i korthet följande:

Trävaruhandlande N. N. i R. hade genom köpebref den 27 januari 1900 tillhandlat sig skattehemmanet n:o 5 om fem sjuttiotvåendels mantal R. i H. socken och föranstaltat så, att i köpebrefvet utsattes en köpesumma, som med 25,000 kr. understeg det belopp, N. N. i verkligheten erlagt för hemmanet. Länsman N. N., som fått kännedom härom, instämde i egenskap af allmän åklagare nämnde N. N. till H. tingslags häradsrätt under yrkande, att, som det köpebref, som af N. N. vid häradsrätten företetts för lagfart, därvid blifvit belagdt med stämpel till lägre värde än vederbort, N. N. måtte fällas till ansvar för svikligt förfarande samt förpliktas ersätta den förlust, Kungl. Maj:t och kronan genom N. N:s berörda förfarande lidit. Häradsrätten biträdde detta yrkande och dömde N. N. genom utslag den 16 december 1901 att böta 300 kronor samt ersätta statsverket den till 150 kr. uppgående förlust, som genom N. N:s förfarande detsamma tillskyndats.

Detta utslag blef af rikets svea hofrätt, hvarest N. N. anført besvär däröfver, genom utslag den 11 mars 1902 fastställt; hvaremot Kungl. Maj:t, dit N. N. hänskjutit saken, genom beslut den 1 maj 1903 upphäfde underrätternas utslag under förklaring, som förut är nämnt, att förfarandet, som lagts N. N. till last, icke vore ansvar underkastadt.

Genom denna Kungl. Maj:ts förklaring är alltså vägen öppnad att utan laga påföljd kunna följa N. N. i fotspåren, och att ganska många skola göra det, därom råder intet tvifvel. Hvarthän ett sådant missförhållande, om det opåtaladt får fortgå, skall leda, inses lätt, liksom nödvändigheten att erhålla nya stadganden, som förbjuda dylikt förfarande.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, föreslås vördsamt,

att Riksdagen ville ingå till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga sådana lagbestämmelser, som vid straffpåföljd förbjuda att vid köp af fast egendom i köpehandlingen därom utsätta en mindre köpeskillning än den i verkligheten därför betingade.

Stockholm den 27 januari 1904.

G. M. Sandin.

S. J. Enander.

C. J. Berggren.

O. G. Erikson.
